

2025-06-02

§ 101 2025.226 KS

Finansieringsgrad allmän förskola

Ärendebeskrivning

Barn- och ungdomsnämnden behandlade den 25 mars 2025, § 23, ärendet om finansieringsgrad av allmän förskola och föreslog kommunfullmäktige att besluta om förändrat avdrag för allmän förskola från 30,5 procent till 16,8 procent. Förslaget innebär högre avgifter för vårdnadshavare vars barn har rätt till allmän förskola och som vistas i förskoleverksamheten mer tid än lagstadgat avgiftsfria 525 timmar, och därmed högre intäkter till barn- och ungdomsnämnden. Barn- och ungdomsnämnden uppskattar att intäkterna skulle komma att öka med mellan 1 200 000 och 1 800 000 kronor per år. För hushåll med en samlad inkomst i nivå med eller över maxtakets (59 440 kronor före skatt per månad och hushåll år 2025) innebär förändringen en avgiftshöjning om 244 kronor per månad för första barnet, 163 kronor för andra barnet, och 81 kronor för tredje barnet, och från och med fjärde barnet 0 kronor. Om hushållets inkomst är lägre än maxtakets blir ökningen motsvarande lägre. För hushåll utan inkomst utgår ingen avgift. Som inkomst räknas löner och ersättningar som är skattepliktiga, exempelvis lön, arbetslöshetskassa och föräldrapenning. Ersättningar som inte är skattepliktiga räknas i detta sammanhang inte som avgiftsgrundande inkomst. Som exempel märks studiebidrag, studielån, barnbidrag, försörjningsstöd och bostadsbidrag.

Förskolan finansieras i huvudsak av kommunbidrag, men också av riktade statsbidrag och taxor och avgifter. Taxor och avgifter för förskola påverkas och regleras av rätten till allmän förskola, och av tillämpandet av en maxtaxa – givet att kommunen tillämpar en sådan (Förordning (2001:160) om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet), vilket Sveriges samtliga kommuner inklusive Alingsås kommun gör (<https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/avgifter>). Barn skall från och med höstterminen det år barnet fyller tre år erbjudas förskola med minst 525 timmar om året, enligt skollagen (2010:800) 8 kap 4 §. Detta brukar benämnas allmän förskola. En kommun får ta ut skäligen avgifter för plats i förskola, men från och med höstterminen det år barnet fyller tre år får avgiften bara avse den del av verksamheten som överstiger 525 timmar om året (8 kap 16 §). Därmed måste ett avdrag på avgiften göras, som framräknas som den allmänna förskolans andel av den totala förskoleverksamheten. En sak att notera i detta sammanhang är att det i skollagen (2010:800) inte är fastställt hur den beräkningen skall göras, varför varje kommun självständigt får avgöra den saken. Barn- och ungdomsnämnden föreslår att de lagstadgade avgiftsfria 525 timmarna skall ställas i förhållande till förskolans öppettider, som beräknas till 3 125 timmar per år. Därmed utgör avdraget – 525 timmar – 16,8 procent av den totala verksamhetstiden. Det nuvarande avdraget är 30,5 procent, vilket motsvarar 953 avgiftsfria timmar; det vill säga 428 timmar fler än lagstadgad miniminivå.

Barn- och ungdomsnämnden har i en omvärldsbevakning jämfört sitt avdrag för allmän förskola med liknande kommuner samt med kommuner inom Göteborgsregionen och funnit att de gör avdrag med allt från 12,5 procent till 33,3 procent; att medelavdraget för liknande kommuner är 24,8 procent, och 19,8 procent för kommuner inom Göteborgsregionen. Mindre avdrag innebär högre avgift för barnets vårdnadshavare och därmed högre intäkter till barn- och ungdomsnämnden, och tvärtom.

2025-06-02

Beredning

Kommunledningskontoret har i skrivelse den 27 maj 2025 lämnat följande yttrande och förslag till beslut:

Kommunledningskontoret har tagit del av barn- och ungdomsnämndens förslag och delar nämndens bedömning.

Kommunledningskontoret noterar att en bärande del i beräkningen av det relativa avdraget för allmän förskola från barnomsorgsavgiften utgörs av den tid som de lagstadgade 525 avgiftsfria timmarna skall reduceras ifrån. Barn- och ungdomsnämndens beräkning av det värdet utgår ifrån förskolans öppettider, som beräknas till 3 125 timmar per år, och utgör ett mått på den totala tillgängliga verksamhetstiden. Andra kommuner använder både samma och andra beräkningsförutsättningar. Lagstiftningen stipulerar inte hur värdet skall räknas fram. Kommunledningskontoret finner att barn- och ungdomsnämndens förslag till beräkning är både godtagbar och rimligt användbar och ligger i linje med flera av de andra GR-kommunernas beräkningar.

Med anledning av ovanstående har kommunledningskontoret inget att erinra mot förslaget.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har den 21 maj 2025, § 80 behandlat ärendet och föreslagit att avdraget för allmän förskola fastställs till 20 procent och börjar gälla från och med 1 januari 2026.

Efter sammanträdet justerades tjänsteskrivelsen för att förtydliga vad som räknas som inkomst.

Förslag till beslut på sammanträdet

Heidi Hankanen Ängberg (C) föreslår att avdraget för allmän förskola fastställs till 16,8 procent.

Thomas Thim (M), Mats Bjelkemyr (SD) och Jens Christian Berlin (L) föreslår att Heidi Hankanen Ängbergs (C) förslag till beslut bifalls.

Anton César (S) föreslår att kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut bifalls.

Amanda Andersson (MP) och Martin Lindberg (V) föreslår att Anton Césars (S) förslag till beslut bifalls.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar att bifalla Anton Césars med fleras förslag till beslut.

Omröstning

Omröstning begärs.

Följande beslutsgång godkänns:

Ja-röst för bifall till Anton Césars med fleras förslag till beslut.

Nej-röst för bifall till Heidi Hankanen Ängbergs med fleras förslag till beslut.

2025-06-02

Omröstningsresultat

Med 7 ja-röster och 8 nej-röster finner ordföranden att kommunstyrelsen beslutar att bifalla Heidi Hankanen Ängbergs med fleras förslag till beslut.

Omröstningsresultatet finns i slutet av paragrafen.

Beslut**Förslag till beslut i kommunfullmäktige**

Avdraget för allmän förskola fastställs till 16,8 procent och börjar gälla från och med 1 januari 2026.

Reservation

Anton César (S) reserverar sig till förmån för eget förslag.

Anteckning

Heidi Hankanen Ängberg (C) lämnar följande protokollsanteckning:

Från och med höstterminen det år ett barn fyller tre år har barnet rätt till allmän förskola, det vill säga minst 525 avgiftsfria timmar per år. För barn som har rätt till allmän förskola får avgiften för en plats i förskolan bara avse den del av verksamheten som överstiger 525 timmar om året.

Hur en kommun räknar fram avdraget som görs på barnomsorgstaxan på grund av den avgiftsfria allmänna förskolan styrs inte nationellt.

Barn- och ungdomsförvaltningen har tagit fram ett, enligt Centerpartiet, välgrundat förslag att avdraget ska ändras från 30,5 % till 16,8 %, detta baseras på den avgiftsfria allmänna förskolan i relation till förskolans öppettider.

Med detta förslag kommer avgiften för förskolan fortfarande vara lägre för barn från höstterminen då de fyller tre år. Avgiften kommer fortfarande vara högre för de vårdnadshavare som tjänar mest. Förslaget påverkar inte vårdnadshavare som är arbetslösa, deras barn kommer fortsatt ha rätt till avgiftsfri allmän förskola. Enligt barn- och ungdomsförvaltningen innebär förslaget att intäkterna skulle öka med mellan 1,2-1,8 miljoner per år, något som skulle komma verksamheten till gagn.

Beslutsunderlag

- §80 KSAU Finansieringsgrad allmän förskola
- Tjänsteskrivelse - Finansieringsgrad allmän förskola
- §23 BUN - Finansieringsgrad allmän förskola
- Bilaga, finansieringsgrad allmän förskola

2025-06-02

Voteringslista: §101**Ärende:** Finansieringsgrad allmän förskola, 2025.226 KS

Voteringslist(or)

Omröstning gällande finansieringsgrad för allmän förskola

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Jan-Erik Wallin (M), ordförande		X	
Anton César (S), vice ordförande	X		
Anita Hedén Unosson (S), ledamot	X		
Peter Norlander (S), ledamot	X		
Pamela Nilsson Ludvigsson (S), ledamot	X		
Anders Julin (S), ledamot	X		
Inger Carlborg (M), ledamot		X	
Mats Bjelkemyr (SD), ledamot		X	
Gunilla Gomer (SD), ledamot		X	
Heidi Hankanen Ängberg (C), ledamot		X	
Lady France Mulumba (KD), ledamot		X	
Jens Christian Berlin (L), ledamot		X	
Amanda Andersson (MP), ledamot	X		
Thomas Thim (M), ersättare		X	
Martin Lindberg (V), ersättare	X		
Resultat	7	8	0